

Številka: 000-04-8/2019/16
Ljubljana, 11. 6. 2019

PREDLOG

Državni svet Republike Slovenije je na 19. seji 12. 6. 2019, na podlagi pete alineje prvega odstavka 97. člena Ustave Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 33/91-I, 42/97 – UZS68, 66/00 – UZ80, 24/03 – UZ3a, 47, 68, 69/04 – UZ14, 69/04 – UZ43, 69/04 – UZ50, 68/06 – UZ121,140,143, 47/13 – UZ148, 47/13 – UZ90,97,99 in 75/16 – UZ70a) sprejel zahtevo, da naj Državni zbor Republike Slovenije v skladu s 93. členom Ustave Republike Slovenije, 1. členom Zakona o parlamentarni preiskavi (Uradni list RS, št. 63/93 in 63/94-KZ) in 1. členom Poslovnika o parlamentarni preiskavi (Uradni list RS, št. 63/93 in 33/03) odredi parlamentarno preiskavo za ugotovitev politične odgovornosti nosilcev javnih funkcij, ki naj bi sodelovali pri pripravi in izvedbi političnega in kazenskega pregona zoper nekdanjega župana Mestne občine Maribor in člana Državnega sveta Republike Slovenije Franca Kanglerja in drugih, zaradi suma, da so bile v postopkih zoper nekdanjega župana Mestne občine Maribor in člana Državnega sveta Republike Slovenije Franca Kanglerja in drugih huje kršene in nedopustno zlorabljene določbe Evropske konvencije o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin, Ustave Republike Slovenije, Zakona o kazenskem postopku, Kazenskega zakonika ter Zakona o državnem svetu, in ugotovitev domnevnega nezakonitega upravljanja in vodenja določenih evidenc Policije.

Državni svet na podlagi 95. člena Poslovnika Državnega sveta (Uradni list RS, št. 70/08, 73/09, 101/10, 6/14 in 26/15) pooblašča državnega svetnika Marjana Maučeca za predstavnika Državnega sveta na seji Državnega zbora.

Priloga:

- Zahteva za odreditev parlamentarne preiskave

ZAHTEVA

za odreditev parlamentarne preiskave za ugotovitev politične odgovornosti nosilcev javnih funkcij, ki naj bi sodelovali pri pripravi in izvedbi političnega in kazenskega pregona zoper nekdanjega župana Mestne občine Maribor in člana Državnega sveta Republike Slovenije Franca Kanglerja in drugih, zaradi suma, da so bile v postopkih zoper nekdanjega župana Mestne občine Maribor in člana Državnega sveta Republike Slovenije Franca Kanglerja in drugih huje kršene in nedopustno zlorabljene določbe Evropske konvencije o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin, Ustave Republike Slovenije, Zakona o kazenskem postopku, Kazenskega zakonika ter Zakona o državnem svetu, in ugotovitev domnevnega nezakonitega upravljanja in vodenja določenih evidenc Policije.

Tako, da se:

1. ugotovi morebitno politično odgovornost nosilcev javnih funkcij, ki naj bi sodelovali pri pripravi in izvedbi političnega in kazenskega pregona zoper Franca Kanglerja in drugih, zaradi suma zlorabe uradnega položaja oziroma javne funkcije;
2. ugotovi, kolikšna je morebitna politična odgovornost nekdanjih in sedanjih nosilcev javnih funkcij v Vladi Republike Slovenije, na Vrhovnem državnem tožilstvu Republike Slovenije, na Vrhovnem sodišču Republike Slovenije ter nosilcev uradnega položaja v drugih državnih organih oziroma organih v sestavi (policija, inšpekcijske službe, itd.);
3. ugotovi, kdo izmed nosilcev javnih funkcij je naročil pregon Franca Kanglerja in drugih, saj tedanja državna tožilka na Okrožnem državnem tožilstvu v Mariboru Elizabeta Györkös leta 2010 po tem, ko je od Sektorja kriminalistične policije Policijske uprave Maribor v skladu s 153. členom Zakona o kazenskem postopku (v nadaljnjem besedilu: ZKP) zahtevala poročilo o uporabi ukrepov po 150. členu ZKP, ni zahtevala kazenske ovadbe zoper Franca Kanglerja;
4. ugotovi, kdo izmed nosilcev javnih funkcij je naročil takratnemu vodji Okrožnega državnega tožilstva v Mariboru Dragu Šketi, da na podlagi arhiviranih prikritih preiskovalnih ukrepov na krajevno in stvarno pristojnem sodišču sproži postopke (predhodno je tedanja vodja Okrožnega državnega tožilstva v Mariboru Elizabeta Györkös od Policijske uprave Maribor dne 23. 07. 2010 prejela Poročilo o uporabi ukrepov v zadevi Franc Kangler in ga dne 26. 07. 2010 predala preiskovalnemu sodniku na Okrožnem sodišču v Mariboru dr. Janezu Žirovniku, v preizkus. Od tistega trenutka dalje je bilo v skladu s prvim odstavkom 154. člena ZKP mariborsko sodišče edino pristojno, da hrani izsledke prikritih preiskovalnih ukrepov. Takratni vodja Okrožnega državnega tožilstva v Mariboru Drago Šketa je 2011 zoper Franca Kanglerja in druge na

podlagi arhiviranih prikritih preiskovalnih ukrepov na sodišču, nezakonito sprožil postopke);

5. ugotovi, kdo izmed nosilcev javnih funkcij je naročil Policijski upravi Maribor, da v nasprotju s 150. členom ZKP izdela več kopij izsledkov, ki so bili v nasprotju s prvim odstavkom 153. člena ZKP in internim navodilom policije št: 2340-108/2010/3 z dne 16.09.2010 poslani na različne naslove;
6. ugotovi, kdo je koordiniral dogovarjanje glede postopka zoper Franca Kanglerja med takratnim tožilcem Borisom Marčičem in sodnikom dr. Boštjanom Polegekom, glede na to da so se na družbenih omrežjih teden dni pred odločitvami sodnika dr. Boštjana Polegeka pojavljali različni pozivi na spremljanje sojenja ter že vnaprej znane odločitve, ki jih je očitno sodnik dr. Boštjan Polegek predhodno usklajeval s tožilstvom;
7. ugotovi, kako ravnajo s prikritimi preiskovalnimi ukrepi na Policiji in Okrožnem državnem tožilstvu v Mariboru ter kdo in na kakšen način je znotraj sistema odgovoren za zakonitost postopkov ter hrambo prikritih preiskovalni ukrepov;
8. preveri zagotavljanje varnosti osebnih podatkov, zakonitost obdelave in upoštevanje rokov hrambe v evidencah Policije, ki jih ta na podlagi določb 123. člena Zakona o nalogah in pooblastilih policije (v nadaljevanju: ZNPPol) vodi in vzdržuje v zvezi z izvajanjem policijskih pooblastil (v nadaljevanju: evidence Policije);
9. ugotovi učinkovitost, ažurnost in zakonitost dela pristojnih oseb v Policiji ter dolžnega nadzorstva njim nadrejenih predstojnikov v Policiji in v okviru pristojnih služb ter vodstva Ministrstva za notranje zadeve glede upravljanja s podatki ter njihovega arhiviranja v evidencah Policije, ko nastopijo zakonsko določeni pogoji za prenehanje njihove hrambe in posledično zakonsko določeno blokado teh podatkov;
10. ugotovi morebitne razloge domnevnih množičnih kršitev veljavnih predpisov v Republiki Sloveniji, ki urejajo področje varovanja osebnih podatkov, s strani Policije;
11. ugotovi, ali so mehanizmi nadzora nad upravljanjem in vodenjem evidenc Policije učinkoviti in se pretehta morebitna potreba po večjemu in bolj učinkovitem nadzoru nad obdelavo osebnih podatkov v okviru evidenc Policije;
12. ugotovi, ali so postopki notranjega nadzora v Policiji ter dolžnega nadzorstva v okviru pristojnih služb ter vodstva Ministrstva za notranje zadeve v primeru nastanka kršitev temeljiti in učinkoviti;
13. ugotovi, koliko predkazenskih in kazenskih postopkov, v katerih so bili storilci identificirani s pomočjo profilov DNK brez ustrezne dokumentacije, je zaradi nezakonite hrambe padlo na sodiščih;

14. ugotovi ustreznost veljavne zakonodaje, ki ureja upravljanje z osebnimi podatki v evidencah, ki jih vodi Policija, kar bi narekovalo morebitno spremembo področne zakonodaje;
15. ugotovi ustreznost veljavne zakonodaje, ki ureja nadzor nad delovanjem Policije v zvezi z protipravnimi vpogledi v evidence Policije in razpolaganjem z osebnimi podatki posameznikov ter sankcioniranjem prekrškov ter
16. ugotovi morebitno politično odgovornost nekdanjih in sedanjih nosilcev javnih funkcij, ki so odgovorni za nadzor nad izvajanjem nalog in pooblastil Policije.

I. Namen parlamentarne preiskave

1. Republika Slovenija se je po poročilu Evropskega sodišča za človekove pravice znašla na vrhu lestvice kršitev človekovih pravic in temeljnih svoboščin na število prebivalcev, kar je za državo predvsem pa za njene državljanke in državljane zelo zaskrbljujoče. V zadnjem času smo bili v Republiki Sloveniji priča, da so bili predvsem na udaru nekateri slovenski politiki, ki so opozarjali na hujše kršitve človekovih pravic in temeljnih svoboščin. Ob tem ne moremo zaobiti primera nekdanjega župana Mestne občine Maribor in nekdanjega člana Državnega sveta Franca Kanglerja, ki je bil leta 2014 krivično obsojen na Okrajnem sodišču v Mariboru, ker je v okviru opravljanja svoje funkcije in dolžnosti zgolj podpisal predlog. Obsojen je bil na sedem mesecev zapora, kar je imelo za posledico, da je leta 2014 izgubil mandat državnega svetnika.

Dne 17.07.2014 je Vrhovno sodišče Republike Slovenije sodbo Višjega sodišča v Mariboru razveljavilo ter ugotovilo, da je bil Franc Kangler krivično obsojen za dejanje, ki ni kaznivo dejanje. Ob tem se zastavlja vprašanje, kako je mogoče, da je sodni senat v tričlanski sestavi: Aleksander Karakaš, predsednik, Leonida Jerman, poročevalka, Breda Cerjak Firbas, članica, potrdil prvostopenjsko sodbo Okrajnega sodnika v Mariboru dr. Boštjana Polegeka. Tedanji zagovornik Franca Kanglerja in novi sodnik na Evropskem sodišču za človekove pravice, dr. Marko Bošnjak, je zoper omenjeno sodbo Okrajnega sodišča v Mariboru vložil pritožbo, ki je bila utemeljena, vendar sodni senat Višjega sodišča v Mariboru ni sledil argumentaciji v njej v niti eni točki ter potrdil zaporno kazen. In to kljub temu, da je bilo v času postopka ugotovljenih več hujših procesnih kršitev, kar pa sodni senat Višjega sodišča v Mariboru ne more oziroma ne bi mogel spregledati. Tudi vsebina in utemeljitev omenjene pritožbe izkazuje, da obstaja sum, da je nekdo vplival na odločitev senata treh sodnikov.

2. Po pravnomočni obsodbi leta 2014 je Franc Kangler dobil poziv za prestajanje zaporne kazni in sicer bi moral nastopiti s prestajanjem dne 09.05.2014. Vložil je zaprosilo za alternativno prestajanje zaporne kazni, saj do tistega trenutka še nikoli ni bil kaznovan. Narava očitane kaznivega dejanja pa je bila takšna, da bi lahko kazen sedmih mesecev zapora prestajal alternativno.

Dne 07.07.2014 je na Okrajnem sodišču v Mariboru, pri tedanjem sodniku dr. Boštjanu Polegeku potekal narok v zadevi alternativnega prestajanja zaporne kazni, katerega se je udeležil zagovornik Franca Kanglerja, dr. Marko Bošnjak. Sodnik dr. Boštjan Polegek je prošnjo za alternativno prestajanje zaporne kazni obravnaval in jo zavrnil, pri čemer je obrazložil svojo odločitev z naslednjimi besedami, katere so tudi povzeli nekateri mediji: »Že, že, da Kangler dela na kmetiji, ampak predstavlja resno nevarnost, da se vrne v politično življenje – mora v zapor« in dodal: »Šele pravnomočna obsodba ga je odvrnila od političnega življenja«.

Iz omenjene obrazložitve odločitve tedanjega sodnika dr. Boštjana Polegeka je razviden sum, da ni odločal skladno z določbami in naravo ter namenom Evropske konvencije o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin, Ustave Republike Slovenije, zakona o kazenskem postopku in Kazenskega zakonika, temveč po osebnem političnem prepričanju.

3. V postopku zoper Franca Kanglerja v zadevi Ježovita je njegov zagovornik dr. Marko Bošnjak večkrat izpostavil odločitve sodnika dr. Janeza Žirovnika. Pri tem je priložil notarsko overjeno izjavo Rudolfa Mogeta in Jožefa Jerovška, ki sta nedvomno vplivala na dr. Janeza Žirovnika, sodnika, ki je zoper Franca Kanglerja podpisal osem odredb. Pri tem je sedem odredb podpisal v obdobju februar 2009 - november 2009 za prikrite preiskovalne ukrepe in eno odredbo za zaseg dokumentov.

Iz zgoraj omenjene notarsko overjene izjave je razvidno, da je bil Franc Kangler član parlamentarne komisije za nadzor nad obveščevalno-varnostnimi službami od leta 1996 do leta 2007. V okviru opravljanja funkcije v parlamentarni komisiji za nadzor nad obveščevalno-varnostnimi službami je večkrat opravljal nadzor v Slovenski obveščevalno varnostni službi, kjer je bil dr. Janez Žirovnik nekdanji tudi zaposlen. In sicer v tistem obdobju najprej kot svetovalec direktorja Slovensko obveščevalno varnostne službe, na koncu pa kot namestnik direktorja Slovensko obveščevalno varnostne službe. V zgoraj omenjeni notarsko overjeni izjavi nekdanja poslanca Rudolf Moge in Jožef Jerovšek potrujeta, da je Franc Kangler večkrat na sejah parlamentarne komisije za nadzor nad obveščevalno-varnostnimi službami prihajal v konflikt s sedanjim sodnikom dr. Janezom Žirovnikom, saj je Franc Kangler funkcijo člana parlamentarne komisije za nadzor nad obveščevalno-varnostnimi službami opravljal dosledno. Ob tem tudi ni mogoče zaobiti tega, da je bil Franc Kangler tudi soavtor in sopedlagatelj krovnega zakona za nadzor nad obveščevalno-varnostnimi službami, katerega je v Državnem zboru večkrat usklajeval z dr. Janezom Žirovnikom, kot predstavnikom Vlade Republike Slovenije.

Nedopustno in nepošteno je, da se Janez Žirovnik kot sodnik ni izločil iz postopka odločanja, saj je bil večkrat v konfliktu s Francem Kanglerjem. Prav tako je tudi nenavadno čudno naključje, da je bil za podaljševanje izvajanja prikritih preiskovalnih ukrepov zoper Franca Kanglerja dežuren sodnik dr. Janez Žirovnik in to kar sedemkrat. Tako je zmeraj odločal o ukrepih ravno omenjeni sodnik, ki bi se bil moral izločiti iz postopka odločanja v postopku zoper Franca Kanglerja. Dr. Janez Žirovnik je bil pred letom 1991 zaposlen v SDV v nekdanji

SFRJ ter po nekaterih izjavah poslancev v Državnem zboru tudi posredno vpleten v atentat na Nikolo Štedula leta 1988 na Škotskem.

4. Znano je, da je Odbor 2015, ki spremlja nekatere postopke zoper Franca Kanglerja na slovenskih sodiščih, v zaključeni zadevi Ježovita ugotovil več kot triindvajset (23) hujših kršitev človekovih pravic in temeljnih svoboščin. Obstaja utemeljen sum, da so te povzročili tako na Okrožnem državnem tožilstvu v Mariboru in na Sektorju kriminalistične policije Policijske uprave Maribor. Ni mogoče spregledati dejstva, da Franc Kangler dne 04.05.2011 na hišni preiskavi v Zimici 74 ni smel imeti svojih prič. Priče je pripeljala policija, pri čemer pa je potrebno poudariti, da jim je Franc Kangler nasprotoval. Kasneje se je izkazalo, da je ena izmed prič Jana Dolenc (tajna sodelavka policije). Prav tako se je ugotovilo, da je sodni izvedenec, grafolog Srečko Pušnik, potrdil sum, da je uslužbenec na Sektorju kriminalistične policije Policijske uprave Maribor, da bi pridobil odredbo za prikrite preiskovalne ukrepe, sam sebi pisal anonimko. Informacijska pooblaščenka je ugotovila, da je v samem postopku policija prišla do citata pogovora Franca Kanglerja in dotične osebe na podlagi neimenovane osebe. Ugotovljeno je tudi bilo, da je tedanji predstojnik Sektorja kriminalistične policije Policijske uprave Maribor Marjan Fank dne 15.03.2009 k drugi zahtevi za prisluhe priložil prepise pogovorov, čeprav ni imel odredbe preiskovalnega sodnika. Parlamentarna komisija za nadzor obveščevalno-varnostnih služb je v svojem letnem poročilu za obdobje 2013 ugotovila, da je v zadevi Franc Kangler prišlo do hujših kršitev človekovih pravic in temeljnih svoboščin. Predvsem pa do hujših kršitev zakonodaje na področju ravnanja s prikritimi preiskovalnimi ukrepi, katere so povzročili tako na Okrožnem državnem tožilstvu v Mariboru kot tudi na Sektorju kriminalistične policije Policijske uprave Maribor. Tako je pooblaščenka komisija parlamentarne komisije za nadzor obveščevalno-varnostnih služb dne 11.11.2013 na PU Maribor opravila izredni nadzor, kjer je ugotovila, da je imela policija nepooblaščen, nezakonito in v nasprotju z določbami zakona o kazenskem postopku izvirnike nekaterih izsledkov prikritih preiskovalnih ukrepov, čeprav le teh, ne bi smela več imeti od dne 23.07.2010, ko je podala poročilo takratni pristojni državni tožilki.
5. Iz kršitve, s katero je javnost seznanil Odbor 2015 nedvomno izhaja, da je v zadevi Franc Kangler tedanji državni tožilec na Okrožnem državnem tožilstvu Boris Marčič zlorabil svoj položaj, saj je dne 10.05.2011 prevzel od neznanega preiskovalnega sodnika Okrožnega sodišča v Mariboru (obstaja verjetnost, da gre za dr. Janeza Žirovnika), vse prikrite preiskovalne ukrepe ter le te dne 03.10.2011 vrnil. Zakon o kazenskem postopku v prvem odstavku 154. člena določa, da spis s prikritimi preiskovalnimi ukrepi hrani samo sodišče. Obstaja velika verjetnost, da je nekdo spis dopolnjeval, spreminjal, kar ima za posledico, da ni več identičen, kot je bil v izvirniku.
6. Namen parlamentarne preiskave je pojasniti in razjasniti vsa dejstva in okoliščine primerov domnevnega nezakonitega ravnanja Policije, tako glede upravljanja z evidencami, katerih vodenje in vzdrževanje je na podlagi 123. člena ZNPPol v njeni pristojnosti, kot tudi glede domnevnih nezakonitih vpogledov v te evidence ter domnevno nepooblaščen obdelavo osebnih podatkov v tej zvezi;

7. Namen parlamentarne preiskave je ugotoviti stanje in ustreznost usposobljenosti pristojnih oseb Policiji za vodenje evidenc Policije – preveriti je treba, ali notranji akti Policije v zadostni meri urejajo postopke in ukrepe za zavarovanje osebnih podatkov ter ali Policija dejansko zagotavlja ustrezne organizacijske, tehnične in logično-tehnične postopke in ukrepe, s katerimi se varujejo osebni podatki v evidencah Policije in se preprečuje nepooblaščen obdelavo v teh evidencah zajetih podatkov.
8. Namen parlamentarne preiskave je preveriti ustreznost notranjega nadzora v Policiji v morebitnih primerih zlorab osebnih podatkov iz evidenc Policije za zasebne namene in za neupravičeno uporabo osebnih podatkov, do katerih bi morebitni kršitelji pridobili dostop izključno zaradi opravljanja svojega dela.
9. Namen parlamentarne preiskave je ugotoviti ustreznost področne zakonodaje na področju evidenc Policije, in sicer tako, da se oceni dejansko stanje pravnih predpisov na tem področju in njihova ustreznost, ter predlagati morebitne spremembe te zakonodaje.
10. Namen parlamentarne preiskave je preveriti ustreznost obdelave in roke hramb osebnih podatkov v evidencah Policije, predvsem v evidenci kaznivih dejanj, evidenci preiskav DNK, evidenci oseb, zoper katere so bili izvedeni prikriti preiskovalni ukrepi iz Zakona o kazenskem postopku (v nadaljevanju: ZKP), evidenci varnostno preverjenih oseb ter evidenci daktiloskopiranih oseb.
11. Namen parlamentarne preiskave je ugotoviti, ali je sistem pridobivanja podatkov s strani državnega tožilstva in sodišč dovolj ažuren oziroma zakaj prihaja do zamud pri pridobivanju informacij, ki so podlaga za izbris določenih podatkov in njihovo hrambo.
12. Namen parlamentarne preiskave je ugotoviti, ali so mehanizmi kontrole nad delovanjem Policije pri upravljanju in vodenju evidenc Policije ustrezni.
13. Namen parlamentarne preiskave je ugotoviti vzroke, zaradi katerih prihaja do zlorab in administrativnih napak pri upravljanju s evidencami Policije.
14. Namen parlamentarne preiskave je ugotoviti, kdo od posameznih nosilcev javnih funkcij je domnevno dopustil nezakonito ravnanje Policije in ni ukrepal skladno s svojimi pooblastili oziroma v skladu z njegovo politično odgovornostjo.

II. Parlamentarna preiskava je javnega pomena oziroma je v javnem interesu:

1. Javni interes (večinski interes državljanov) je, da so državljanke in državljani Republike Slovenije seznanjeni z okoliščinami in dejanskim stanjem ter kršitvami človekovih pravic in temeljnih svoboščin ter zlorabo uradnega položaja, ki so se zgodile v postopku zoper Franca Kanglerja in druge.

2. Javni interes je, da se prepreči nadaljnje kršenje človekovih pravic in temeljnih svoboščin, ki jih državljanom in državljanom Republike Slovenije zagotavljata Ustava Republike Slovenije in Evropska konvencija o varstvu človekovih pravic.
3. Javni interes je, da se ugotovi, zakaj je v pravosodju oziroma v navedenem postopku, prišlo do hujših kršitev zakonodaje, kar je imelo nepopravljive posledice za Franca Kanglerja in druge.
4. Javni interes je, da se s parlamentarno preiskavo ugotovi, kakšne spremembe zakonodaje so potrebne, da se takšne kršitve človekovih pravic in temeljnih svoboščin nikoli več ne bi zgodile, in da nosilci javnih funkcij, ki so odgovorni za povzročene kršitve človekovih pravic in zakonodaje, za njih tudi odgovarjajo.
5. V javnem interesu je nesporno tudi to, da so vse tri veje oblasti neodvisne in v skladu s sistemom zavor in ravnotežij ter da se zagotovi učinkovit in skladen nadzor državnih institucij v postopkih, kjer prihaja do kršitev človekovih pravic in temeljnih svoboščin, predvsem pa da se takšne kršitve hitro in učinkovito sankcionirajo v skladu z veljavno zakonodajo.
6. V javnem interesu je, da se ugotovi, kdo so nosilci javnih funkcij, ki so bili vpleteni v politični pregon, ki je imel za posledico krivično obsodilno sodbo zoper Franca Kanglerja in druge ter da se jih, na podlagi ugotovitev, razreši s funkcij in položajev. Ti nosilci javnih funkcij krnijo ugled pravne države in pravnega reda ter ugled slovenskega pravosodja in drugih državnih institucij.
7. Namen parlamentarne preiskave, ki se opravi v zadevah javnega pomena je, da se ugotovi in oceni dejansko stanje, ki je lahko podlaga za odločanje Državnega zbora o politični odgovornosti nosilcev javnih funkcij, za spremembo zakonodaje na določenem področju in za druge odločitve Državnega zbora iz njegove ustavne pristojnosti.

Evidence, ki jih vodi Policija, poleg osebnih podatkov kot na primer prebivališče, EMŠO, davčna številka, podatki o vozilu itd., vsebujejo tudi izjemno občutljive osebne podatke, ali je posameznik vozil pod vplivom alkohola, ali je bil obsojen kaznivega dejanja, podatki o kazenskem postopku, ter seveda tudi najbolj subtilni osebni podatki kot sta DNK in prstni odtisi.

Ti podatki se lahko uporabljajo samo za točno določene namene, protipravni vpogledi v te podatke in njihova zloraba kakor tudi nezakonita obdelava in neupoštevanje rokov hrambe pa pomenijo grobo kršitev človekovih pravic in svoboščin.

Domnevne nepravilnosti in kršitve v zvezi z upravljanjem in vodenjem evidenc Policije so v neskladju s temeljnimi načeli varstva osebnih podatkov, ki jih narekujejo tako Zakon o varstvu osebnih podatkov kot tudi Splošna uredba o varstvu osebnih podatkov.

Uredba uveljavlja sledeča temeljna načela v zvezi z obdelavo osebnih podatkov:

a) »načelo zakonitosti, pravičnosti in preglednosti« - osebni podatki so obdelani zakonito, pošteno in na pregleden način v zvezi s posameznikom, na katerega se nanašajo.

b) načelo »omejitve namena« - osebni podatki se zbirajo za določene, izrecne in zakonite namene ter se ne smejo nadalje obdelovati na način, ki ni združljiv s temi nameni;

c) načelo »najmanjšega obsega podatkov« - osebni podatki so ustrezni, relevantni in omejeni na to, kar je potrebno za namene, za katere so obdelujejo.

d) načelo »točnosti« - osebni podatki so točni, in kadar je to potrebno, posodobljeni

e) načelo »omejitve roka hrambe« - osebni podatki so hranjeni v obliki, ki dopušča identifikacijo posameznikov, na katere se nanašajo osebni podatki, le toliko časa, kolikor je potrebno za namene, za katere so osebni podatki obdelujejo; osebni podatki se lahko shranjujejo za daljše obdobje, če bodo obdelani zgolj za namene arhiviranja v javnem interesu, za znanstveno – ali zgodovinskoraziskovalne namene ali statistične namene, pri čemer je treba izvajati ustrezne tehnične in organizacijske ukrepe, da se zaščitijo pravice in svoboščine posameznika, na katerega se nanašajo osebni podatki.

f) načelo »celovitosti in zaupnosti« - osebni podatki se obdelujejo na način, ki zagotavlja ustrezno varnost osebnih podatkov, vključno z zaščito pred nedovoljeno ali nezakonito obdelavo ter pred nenamerno izgubo, uničenjem ali poškodbo z ustreznimi tehničnimi ali organizacijskimi ukrepi.

V javnem interesu je, da se ugotovi stanje glede dela Policije v zvezi z osebnimi podatki, še posebej kadar to delo kaže na domnevno kršenje človekovih pravic.

V javnem interesu je, da se ugotovi, zakaj prihaja do domnevnih kršitev in nepravilnosti, storjenih s strani zaposlenih na Policiji, ki so osebne podatke obdelovali v nasprotju z nameni, za katere so bili ti osebni podatki zbrani.

Vsak upravljavec ima dolžnost zagotoviti zavarovanje osebnih podatkov z organizacijskimi, tehničnimi in logično-tehničnimi postopki in ukrepi, s katerimi se varujejo osebni podatki, se preprečuje slučajno ali namerno nepooblaščen uničevanje podatkov, njihova sprememba ali izguba ter nepooblaščen obdelava teh podatkov. V kolikor zbirke osebnih podatkov niso pravilno zavarovane, se s temi podatki ne ravna v skladu z namenom njihovega zbiranja in do njih dostopajo nepooblaščen osebe, lahko pride do grobih kršitev človekovih pravic. Še zlasti to velja za podatke, ki jih za potrebe vodenja predkazenskih postopkov zbira Policija.

Državni svet kot predlagatelj pričakuje, da bo parlamentarna preiskava pripomogla k temu, da se bo v prihodnje vzpostavil takšen zakonodajni okvir, ki

bo omogočil učinkovite mehanizme nadzora pri upravljanju z evidencami Policije ter da se bo ugotovila morebitna politična odgovornost nekdanjih in sedanjih nosilcev javnih pooblastil, ki so odgovorni za zakonito vodenje in upravljanje evidenc Policije.

III. Obseg preiskave:

1. Preiskava naj zajema zaključen sodni postopek zoper Franca Kanglerja v zadevi Ježovita, kjer je bil Franc Kangler na podlagi hujših kršitev človekovih pravic in temeljnih svoboščin predvsem pa zaradi kršitev kazensko procesnega in materialnega prava krivično obsojen na sedem mesecev zapora. Na podlagi omenjene pravnomočne sodbe je leta 2014 izgubil mandat člana Državnega sveta.

Skozi naveden postopek se je ugotovilo, da je tako Sektor kriminalistične policije Policijske uprave Maribor, ki ga je tedaj vodil Marjan Fank skupaj s kriminalisti Zlatkom Krajncem, Aleksandrom Geršovnikom, Janezom Lovrecem, Robertom Mundo, kršil zakonodajo, predvsem pa določbe takrat veljavnega Zakona o policiji in nekatere določbe Zakona o kazenskem postopku. Nedopustno je, da do danes nihče znotraj slovenske policije za navedene kršitelje ni sprožil postopkov oziroma sprejel nekaterih ukrepov, ki bi preprečili nadaljnje kršitve. Parlamentarna komisija za nadzor obveščevalno-varnostnih služb je v svojem poročilu za obdobje 2013 v primeru Franc Kangler in drugi, ugotovila hujše kršitve zakonodaje, ki so jih kršili navedeni kriminalisti in drugi. Iz samega postopka na sodišču je bilo ugotovljeno, da je tedanji državni tožilec na Okrožnem državnem tožilstvu Boris Marčič, katerega je vodil Drago Šketa, kršil več določb Zakona o kazenskem postopku in pravnih aktov, ki mu dajejo temeljno podlago za delovanje znotraj državnega tožilstva. Nedvomno je, da tedanja vodja Okrožnega državnega tožilstva Elizabeta Györkös ni želela sprožiti pregona zoper Franca Kanglerja in druge, temveč je zahtevala poročilo s strani Sektorja kriminalistične policije Policijske uprave Maribor. Iz pregleda spisa v zaključeni zadevi Ježovita izhaja, da je v eni zadevi osemkrat podpisal odredbo sodnik dr. Janez Žirovnik, čeprav se je zavedal, da s tem krši sodniški kodeks in obstoječo zakonodajo, saj bi se moral iz postopka izločiti. S strani Odbora 2015 in njegovega predsednika Željka Vogrina je bilo ugotovljeno, da je imel Franc Kangler težave in konflikte z navedenim sodnikom tudi takrat, ko je bil župan, saj se je dr. Janez Žirovnik leta 2007 prijavil za mesto načelnika Upravne enote Maribor (bil je favorit dr. Gregorja Viranta, tedanjega aktualnega ministra za področje javne uprave). Dokazano je bilo tudi, da je žena aktualnega sodnika dr. Janeza Žirovnika, Cvetka Žirovnik, kasneje postala članica politične stranke DL in predsednica regijskega odbora v Mariboru. Omenjena je tudi kandidirala na listi politične stranke dr. Gregorja Viranta DL v sedmi volilni enoti za poslanko Državnega zbora Republike Slovenije. Iz vsega navedenega nedvomno izhaja, da gre za politična ozadja ter da so podani utemeljeni sumi, da gre za vdor politike v pravosodni sistem. Iz spisa in nekaterih drugih dokumentov je tudi razvidno, da je policija v predkazenskem postopku skupaj s pristojnim Okrožnim državnim tožilstvom v Mariboru ravnala nezakonito, neodgovorno in v nasprotju z določbami ZKP, na kar je tekom

postopka večkrat opozarjal tedanji zagovornik Franca Kanglerja oziroma sedaj aktualni sodnik Evropskega sodišča za človekove pravice v Strasbourgu, dr. Marko Bošnjak.

2. V okviru parlamentarne preiskave naj se ugotovijo nekatera ozadja in povezave med sodnikom Okrožnega sodišča v Mariboru dr. Boštjanom Polegekom in takratnim državnim tožilcem Okrožnega državnega tožilstva v Mariboru Borisom Marčičem ter njegovim takratnim vodjo Dragom Šketo. Prav tako je potrebno ugotoviti nekatere odločitve in preučiti novinarske nastope tedanje ministrice za notranje zadeve Katarine Kresal, ki naj bi na dan hišnih preiskav 4. 5. 2011 pri Francu Kanglerju in drugih neposredno komunicirala z nekaterimi operativci in celo usmerjala policijo.

Ugotoviti obstoj povezave med člani sodnega senata Višjega sodišča v Mariboru, ki so Francu Kanglerju potrdili kazen ter sodnikom Okrožnega sodišča v Mariboru dr. Janezom Žirovnikom. Nedopustno je, da Okrajno sodišče v Mariboru in Višje sodišče v Mariboru v omenjeni zadevi ter tudi v drugih zadevah, ki se nanašajo na Franca Kanglerja, ne dovolijo zaslišati niti ene priče, ki jo je predlagala obramba Franca Kanglerja. Gre za priče Rudolfa Mogeta, Jožefa Jerovška, Franca Pukšiča, uslužbenko policije, ki je bila na kraju hišne preiskave, Jano Dolenc, Aleksandra Geršovnika, itd.

3. Komisija za nadzor obveščevalno-varnostnih služb (v nadaljnjem besedilu: KNOVS) je na policijski upravi Maribor dne 11. 11. 2013 opravila nadzor v zadevi Franc Kangler in drugi, kjer je ugotovila hujše kršitve zakonodaje, predvsem pa internih aktov policije in določb Zakona o kazenskem postopku. Zaradi nadzora, ki ga je opravila KNOVS in njenih ugotovitev, je takratni državni tožilec Okrožnega državnega tožilstva v Mariboru Boris Marčič, preko sredstev javnega obveščanja grozil posameznim članom, da jih bo preganjal zaradi zakonitega nadzora komisije. Treba je ugotoviti, kdo je znotraj policije odgovoren, da se kršitve in posledice niso odpravile in kakšno vlogo sta pri tem dejanju imela tedanja ministrica za notranje zadeve Katarina Kresal in dr. Gregor Virant.
4. Nedvomno so podani vsi znaki in indici, da je v zadevi Franc Kangler prišlo do vplivanja nekaterih nosilcev javnih funkcij na pravosodno vejo oblasti, saj je bil Franc Kangler z več kot dvotretjinsko večino vseh glasov elektorjev novembra 2012 izvoljen za člana Državnega sveta, pri čemer na njegovo izvolitev ni bila vložena nobena pritožba. Kasneje na konstitutivni seji člani Državnega sveta Francu Kanglerju niso potrdili mandata. Naknadno je mandat Francu Kanglerju v mesecu februarju 2013 potrdilo Ustavno sodišče Republike Slovenije (v nadaljevanju: Ustavno sodišče). Še istega leta je bil Franc Kangler nepravnomočno obsojen na sedem mesecev zapora za dejanje, ki ni kaznivo dejanje, sodbo je kasneje v letu 2014 potrdilo Višje sodišče v Mariboru, kar je imelo za posledico, da je v Državnem svetu, zaradi sedem mesečne zaporne kazni, ponovno izgubil mandat državnega svetnika.
5. Da se ugotovijo okoliščine in ozadja odločitve preiskovalnega sodnika Slavka Gazvode, ki je na zahtevo Specializiranega državnega tožilstva pod takratno državno tožilko Dragico Kotnik odklonil izdajo odredbe o hišni preiskavi

nekaterih pisarn na Policijski upravi v Mariboru, kljub temu, da je imel izvedeniško mnenje sodno zapriseženega grafologa Srečka Pušnika, da je policija sama sebi pisala anonimko, kar pa je želela tožilka Specializiranega državnega tožilstva Dragica Kotnik raziskati. Posledice po tej zahtevi so bile, da se je Dragica Kotnik znašla v suspenzu. Kar kaže na to, da je nekdo očitno izkoristil svoj vpliv ter zoper takratno državno tožilko Dragico Kotnik uvedel disciplinski postopek in jo na ta način odstranil iz primera zlorabe uradnih položajev nekaterih pooblaščenih uradnih oseb v Mariboru.

6. Preiskava naj zajame domnevne nepravilnosti pri upravljanju s policijskimi evidencami in primere opustitve dolžnega ravnanja nosilcev javnih funkcij, ki so privedli do nepravilnosti in kršitev človekovih pravic in svoboščin, in sicer od uveljavitve ZNPPol dalje, t.j. od leta 2013 dalje.
7. Preiskava naj zajame celotno dokumentacijo Informacijskega pooblaščenca (v nadaljevanju: IP) v zvezi z zaključki in ugotovitvami inšpekcijskih nadzorov, ki jih je IP opravil od leta 2013 dalje.
8. Preiskava naj se osredotoči na veljavno zakonodajo, ki ureja naloge in pooblastila Policije.
9. Preiskava naj se osredotoči na obdelavo in roke hramb osebnih podatkov v evidencah Policije, predvsem v evidenco kaznivih dejanj, evidenco preiskav DNK, evidenco oseb, zoper katere so bili izvedeni prikriti preiskovalni ukrepi iz ZKP, evidenco varnostno preverjenih oseb ter evidenco daktiloskopiranih oseb.
10. Preiskava naj zajame tudi vso dokumentacijo v zvezi z domnevnimi primeri informacijskih vdorov v računalniške sisteme, v katere naj bi bila vpletena Policija (primer Ornig).
11. Vpogleda naj se v vso dokumentacijo Ministrstva za notranje zadeve glede notranjih nadzorov nad delom policistov.
12. Preiskava naj zajame tudi morebitne magnetograme pristojnih delovnih teles Državnega zbora glede sej, na katerih se je med drugim obravnavala tematika nezakonitega delovanja Policije.

IV. Sodelovanje pri obravnavi zahteve v Državnem zboru:

Na podlagi šestega odstavka 2. člena Poslovnika o parlamentarni preiskavi bo pri obravnavi zahteve v imenu Državnega sveta v Državnem zboru sodeloval državni svetnik Marjan Maučec.

V. Predlogi dokazov:

Kot izhodišče predlagamo, da se opravi vpogled v naslednjo dokumentacijo:

- sodbo Okrajnega sodišča v Mariboru v zadevi Ježovita zoper Franca Kanglerja, katero je izrekel dr. Boštjan Polegek,
- sodbo Višjega sodišča v Mariboru, ki je potrdila sedem mesečno zaporno kazen v zadevi Ježovita, zoper Franca Kanglerja,
- sodbo Vrhovnega sodišča Republike Slovenije, ki je razveljavila sodbo prve in druge stopnje v Mariboru, v zadevi Ježovita, zoper Franca Kanglerja,
- poročilo o delu parlamentarne komisije za nadzor obveščevalno-varnostnih služb za leto 2013 v zadevi Franc Kangler in pridobi
- mnenje nekdanjega sodnika Ustavnega sodišča Republike Slovenije dr. Cirila Ribičiča v zadevi dr. Janez Žirovnik.

Parlamentarna preiskovalna komisija naj zasliši naslednje priče:

- Rudolfa Mogeta, Jožefa Jerovška, Franca Pukšiča kot nekdanje člane parlamentarne komisije za nadzor obveščevalno-varnostnih služb,
- nekdanjega mariborskega župana Franca Kanglerja,
- nekdanjega generalnega direktorja Policije Marjana Fanka,
- nekatere kriminaliste Sektorja kriminalistične policije na Policijski upravi Maribor (Zlatko Krajnc, Robert Munda, Aleksander Geršovnik, Janez Lovrec, itd.),
- nekdanjega državnega tožilca na Okrožnem državnem tožilstvu Maribor Borisa Marčiča,
- nekdanjega vodjo Okrožnega državnega tožilstva Maribor Elizabeto Györkös,
- nekdanjega vodjo Okrožnega državnega tožilstva Draga Šketo,
- dr. Marka Bošnjaka, nekdanjega zagovornika Franca Kanglerja,
- ter nekatere druge pripadnike državnih organov in ostalih, ki so sodelovali v procesu oziroma se bodo tekom dela parlamentarne komisije izkazale kot nujno potrebne.

Predlagamo, da se opravi vpogled v naslednjo dokumentacijo:

- Zakon o nalogah in pooblastilih policije (Uradni list RS, št. 15/13, 23/15 – popr. in 10/17)
- Pravilnik o usmerjanju in nadzoru policije (Uradni list RS, št. 51/13)
- Sodba Vrhovnega sodišča VSL II Kp 5357/2010 z dne 27. 3. 2014
- Sklep Vrhovnega sodišča št. I Ips 9675/2009 z dne 27. 10. 2011
- Odločba Ustavnega sodišča U-I-312/11-21 z dne 13. 2. 2014
- Časopisni članek, »Nezakonito vpogledala v policijske evidence«, (Večer, z dne 15. 9. 2016, Damijana Žist) (<https://www.vecer.com/nezakonito-vpogledovala-v-policijske-evidence-6235561>);
- Časopisni članek »Policija: hude napake pri hrambi DNK, zamenjan direktor forenzike«, (Pod črto, 19. 1. 2019) <https://podcrto.si/policija-hude-napake-pri-hrambi-dnk-zamenjan-direktor-forenzike/>
- Časopisni članek »Policija nezakonito hrani profile DNK posameznikov, ne pove pa, koliko« (Pod črto, 14. 6. 2018) <https://podcrto.si/policija-nezakonito-hrani-profile-dnk-posameznikov-ne-pove-pa-koliko/>

- Časopisni članek »Policijske zagate z zbiranjem in hranjenjem profilov DNK« (Pod črto, 21. 5. 2018) <https://podcrto.si/policijske-zagate-z-zbiranjem-in-hranjenjem-profilov-dnk/>
- Časopisni članek »Nekaznovano posilstvo: primer padel zaradi napak policije pri hrambi DNK« (Pod črto, 21. 5. 2018) <https://podcrto.si/nekaznovano-posilstvo-primer-padel-zaradi-napak-policije-pri-hrambi-dnk/>
- Časopisni članek »Napadalci na Open Cafe oprani krivde (28. 10. 2014) Delo <https://www.delo.si/novice/politika/napadalci-na-open-cafe-oprani-krivde.html>
- Časopisni članek »Informator policije vdrl v elektronsko komunikacijo več sto posameznikov« (Pod črto, 10. 6. 2016) <https://podcrto.si/informator-policije-vdrl-v-elektronsko-komunikacijo-vec-sto-posameznikov/>
- Časopisni članek »Primer Ornig: Tožilstvo vložilo obtožnico zaradi vdorov v komunikacijo« (Pod črto, 2. 9. 2018) <https://podcrto.si/primer-ornig-tozilstvo-vlozilo-obtoznico-v-primeru-vdorov/>
- Časopisni članek »Izpoved Dejana Orniga, informatorja, ki je za policijo vdiral v zasebno komunikacijo posameznikov« (Pod črto, 11. 6. 2016) <https://podcrto.si/izpoved-dejana-orniga-informatorja-ki-je-za-policijo-vdiral-v-zasebno-komunikacijo-posameznikov/>
- Časopisni članek »Informacijski pooblaščenec o primeru Ornig: dokumenti kažejo na prekoračitev policijskih pooblastil« (Pod črto, 15. 6. 2016) <https://podcrto.si/informacijski-pooblascenec-o-primeru-ornig-dokumenti-kazejo-na-prekoracitev-policijskih-pooblastil/>
- Časopisni članek »Notranje ministrstvo kritično do dela policije v primeru Ornig« (Pod črto, 8. 12. 2016) <https://podcrto.si/notranje-ministrstvo-kriticno-do-dela-policije-v-primeru-ornig/>
- Poročilo MNZ <https://podcrto.si/app/uploads/2016/12/Mnenje.pdf>
- Poročilo o opravljenem inšpekcijskem nadzoru IP št. 0612-155/2016
- Odločba IP št. 0612-124/2015/14 z dne 13. 11. 2017
- Obvestilo o zaključku in ugotovitvah inšpekcijskega nazora št. 0612-100/2018/18 z dne 28. 8. 2018 (Kangler).
- Odbor 2015 - kršitve človekovih pravic v zadevi Franc Kangler (https://issuu.com/odbor2015/docs/odbor_2015_-_krsitve_lovekovich_pra).

VI. Obrazložitev:

V zadevi Franc Kangler in ostali je nedvomno prišlo do zlorab javnih funkcij, predvsem pa so bili zlorabljeni državni organi za politično obračunavanje s posamezniki. Zoper Franca Kanglerja je samo v enem zaključenem procesu prišlo do več hujših kršitev človekovih pravic in temeljnih svoboščin ter do več kršitev Evropske konvencije o človekovih pravicah, Ustave Republike Slovenije, veljavne zakonodaje, predvsem določb ZKP. Nedopustno je, da bi posamezniki, ki so zoper Franca Kanglerja vodili postopke, spregledali vse te kršitve. Tako preiskovalni sodnik, kot sodniki in tožilci imajo vsi pravniški državni izpit ter bi morali, kakor je v odločbi

navedlo Ustavno sodišče, v prvi fazi skrbeti za zakonitost postopkov, predvsem pa zagotoviti, da v postopkih ne prihaja do kršitev človekovih pravic in temeljnih svoboščin.

V primeru krivične obsodbe Franca Kanglerja se je izkazalo, da je bil nezakonito obsojen za dejanje, ki sploh ni kaznivo dejanje, kar pa je imelo za posledico, da je izgubil mandat člana Državnega sveta. Tudi izjave sodnika Okrajnega sodišča Maribor dr. Boštjana Polegeka ter odločitve preiskovalnih sodnikov kažejo na to, da so sodniki pri svojem delu ravnali nestrokovno, nezakonito in so zavestno kršili človekove pravice in temeljne svoboščine, saj so Francu Kanglerju dovolili prvo zaslišanje priče šele na podlagi sodbe Vrhovnega sodišča RS, komaj leta 2018. Nedopustno je, da senat Višjega sodišča v Mariboru nasprotuje vsakršnemu dokazovanju, da je bil sodnik v postopku dr. Janez Žirovnik, ki je bil predhodno enajst let v konfliktu s Francem Kanglerjem, kar dovolj nazorno problematizira tudi ustavnopravno mnenje nekdanjega ustavnega sodnika dr. Cirila Ribičiča.

8. člen Zakona o varstvu osebnih podatkov (v nadaljevanju: ZVOP-1), ki je splošne narave glede določanja dopustne pravne podlage za obdelovanje osebnih podatkov, določa, da se lahko osebni podatki obdelujejo le, če obdelavo osebnih podatkov in osebne podatke, ki se obdelujejo, določa zakon ali če je za obdelavo določenih osebnih podatkov podana osebna privolitve posameznika. Skladno s določbo prvega odstavka 9. člena ZVOP-1 se osebni podatki v javnem sektorju lahko obdelujejo, če obdelavo osebnih podatkov in osebne podatke, ki se obdelujejo določa zakon. Z zakonom pa se lahko določi, da se določeni osebni podatki obdelujejo le na podlagi osebne privolitve posameznika.

Glede zavarovanja zbirk osebnih podatkov ZVOP-1 v 24. in 25. členu določa, da so upravljavci osebnih podatkov (v konkretnem primeru Policija) in pogodbeni obdelovalci dolžni v svojih notranjih aktih predpisati in tudi dejansko zagotoviti zavarovanje osebnih podatkov, in sicer tako da zavarovanje osebnih podatkov obsega organizacijske, tehnične in logično-tehnične postopke in ukrepe, s katerimi se varujejo osebni podatki, preprečuje slučajno ali namerno nepooblaščen uničevanje podatkov, njihova sprememba ali izguba ter nepooblaščen obdelava teh podatkov tako, da se:

1. varujejo prostori, oprema in sistemsko programska oprema, vključno z vhodno-izhodnimi enotami;
2. varuje aplikativna programska oprema, s katero se obdelujejo osebni podatki;
3. preprečuje nepooblaščen dostop do osebnih podatkov pri njihovem prenosu, vključno s prenosom po telekomunikacijskih sredstvih in omrežjih;
4. zagotovi učinkovit način blokiranja, uničenja, izbrisa ali anonimiziranja osebnih podatkov,

5. omogoča poznejše ugotavljanje, kdaj so bili posamezni osebni podatki vneseni v zbirko osebnih podatkov, uporabljeni ali drugače obdelani in kdo je to storil, in sicer za obdobje, ko je mogoče zakonsko varstvo pravice posameznika zaradi nedopustnega posredovanja ali obdelave osebnih podatkov.

V kolikor zbirke osebnih podatkov niso pravilno zavarovane in do njih lahko dostopajo nepooblaščen osebe, bi lahko šlo za kršitev navedenih določb ZVOP-1, kar v konkretnih primerih odloča IP v okviru inšpekcijskega postopka.

ZNPPol je v primerjavi z ZVOP-1 specialnejši zakon, zato za zbiranje osebnih in drugih podatkov Policije zaradi opravljanja z zakonom določenih nalog veljajo določila ZNPPol.

Policija skladno s 123. členom ZNPPol upravlja in vzdržuje evidence, v katerih zaradi opravljanja policijskih nalog uslužbenci Policije zbirajo in obdelujejo osebne in druge podatke.

V zvezi z izvajanjem policijskih pooblastil Policija vodi in vzdržuje naslednje evidence, ki so specifično dokumentarno gradivo:

1. evidenco kaznivih dejanj,
2. evidenco prekrškov,
3. evidenco iskanih oseb,
4. evidenco identifikacij,
5. evidenco groženj uslužbencem Policije,
6. evidenco operativnih informacij,
7. evidenco oseb, zoper katere so bili izvedeni prikriti preiskovalni ukrepi iz ZKP,
8. evidenco preiskav DNK,
9. evidenco dogodkov,
10. evidenco oseb, ki jim je odvzeta prostost,
11. evidenco varnostno preverjenih oseb,
12. evidenco pritožb,
13. evidenco uporabe prisilnih sredstev,
14. evidenco daktiloskopiranih oseb,
15. evidenco fotografiranih oseb,
16. evidenco iskanih in najdenih predmetov,
17. evidenco vstopov v objekte Policije,
18. evidenco izdanih odredb za prepoved približevanja,
19. evidenco prikritih in namenskih kontrol,
20. evidenco posnetkov policijskih postopkov in določenih javnih zbiranj,
21. evidenco oseb, ki imajo prepoved udeležbe na športnih prireditvah,
22. evidenco odrejenih ukrepov sodišč,
23. evidenco zadržanih oseb po zakonu, ki ureja nadzor državne meje,
24. evidenco fotorobotov,
25. evidenco pogrešanih oseb,
26. evidenco neidentificiranih trupel,
27. evidenco operativnih zaznamkov,
28. evidenco oseb za izločitev,
29. evidenco gradiv spolnega izkoriščanja mladoletnih oseb,

30. evidenco oseb, prijavljenih na let,
31. evidenco oseb iz sistema rezervacij letalskih kart,
32. evidenco optične prepoznavne registrskih tablic.

Naloge in pooblastila Policije določa ZNPPol, ki v 1. točki 3. člena policijsko nalogo definira kot nalogo, ki je predpisana z ZNPPol ali drugim zakonom in se opravlja z uporabo policijskih pooblastil ali z drugimi uradnimi dejanji. Policijsko pooblastilo je, v skladu z 2. točko 3. člena ZNPPol, z zakonom določen ukrep, ki policistom omogoča opravljanje policijskih nalog in s katerimi se praviloma posega v človekove pravice.

Nepravilnosti v zvezi z delovanjem Policije, ki se nanašajo na zlorabo osebnih podatkov ter upravljanja z evidencami je veliko. V preteklosti so mediji razkrili primer nezakonitega pridobivanja podatkov o bralcih spletnih portalov in slabo zaščitenost policijskega komunikacijskega sistema Tetra.

Odmeven je bil primer nezakonitih vdorov informatorja Policije Dejana Orniga v zasebno korespondenco posameznikov po naročilih in s pomočjo kriminalistov. Policija ni pravočasno zaznala nezakonitosti vdiranja informatorja v zasebno komunikacijo državljanov, notranji nadzor v Policiji v primeru Ornig pa ni bil dovolj temeljit.

Izjemno pozornost si zaslužijo tudi nepravilnosti hrambe profilov DNK, saj zaradi teh nepravilnosti padajo primeri na sodiščih. Z zakonitostjo hrambe oziroma z skladnostjo določb nekdanjega Zakona o policiji (v nadaljevanju: ZPol), ki so urejale hrambo DNK profilov se je ukvarjalo tudi Ustavno sodišče.

Vrhovno sodišče je na Ustavno sodišče vložilo zahtevo za oceno ustavnosti prve alineje 1. odstavka 63. člena in 64. člena ZPol, ker je ocenilo, da ti določbi prekomerno posegata v pravico do varstva osebnih podatkov iz 38. člena Ustave ter v pravico do spoštovanja zasebnega in družinskega življenja iz 8. člena Evropske konvencije o človekovih pravicah. Osebni podatki posameznikov, ki so bili enkrat vpisani v evidenco DNK, so se namreč hranili trajno. Poleg tega ureditev ni ločevala med obsojenimi posamezniki in med vsemi ostalimi, ki so bili v kazenskem postopku oproščeni oziroma je ovadbo zavrgel že tožilec. Za vse je torej veljal enak režim, za obsojene in za tiste, ki so jim DNK vzeli zaradi krive ovadbe.

Ustavno sodišče je z odločbo U-I-312/11-21 z dne 13. 2. 2014 v postopku za oceno ustavnosti odločilo, (I) da je bila prva alineja prvega odstavka 63. člena ZPol v neskladju z Ustavo, kolikor je omogočala, da se lahko profili odvzetih vzorcev DNK oseb, ki so bile osumljene, niso pa bile pravnomočno obsojene za očitano kaznivo dejanje, hranili do zastaranja kazenskega pregona, in (II) da je bil v nasprotju z Ustavo 64. člen ZPol, kolikor je omogočal, da so se lahko profili odvzetih vzorcev DNK oseb, ki so bile osumljene, niso pa bile pravnomočno obsojene za očitano kaznivo dejanje, obravnavali skladno s predpisi, ki urejajo poslovanje organov javne uprave v skladu z Zbirko dokumentarnega gradiva oziroma Ravnanjem z javnim arhivskim gradivom. V obrazložitvi Ustavno sodišče ugotavlja in ocenjuje vse vidike,

povezane z vprašanjem hranjenja profila DNK kot osebnega podatka, in zaključuje, da je zakonodajalec nedopustno posegel v pravico posameznikov do informacijske zasebnosti, kolikor je že v navedenih določbah ZPol dopustil oziroma omogočil Policiji, da hrani zasebne podatke še po tem, ko je bil namen hrambe izpolnjen.

V času odločanja o zahtevi je bil sprejet ZNPPol, ki je obdelavo osebnih podatkov v evidencah DNK uredil nekoliko drugače kot ZPol. IP je po pregledu nove ureditve (128. in 129. člen ZNPPol) ugotovil, da tudi ta še vedno krši načelo varstva osebnih podatkov v povezavi s prepovedjo pretiranih ukrepov države (načelo sorazmernosti), saj ne razlikuje med obsojenimi in nedolžnimi posamezniki in za obe skupini velja enak rok hrambe. Če je bil posameznik ovaden in mu je bil odvzet bris ustne sluznice ter ugotovljen profil DNK, pozneje pa je tožilec ovadbo zavrgel, to še ne pomeni izbrisa posameznika iz te zbirke. Edini razlog izbrisa iz zbirke DNK je tudi po novi ureditvi potek zelo dolgih rokov, ki velja tako za obsojene kot za oproščene osebe.

IP je v mnenju izpostavil primer *S. in Marper v. Združeno Kraljestvo*, v katerem je Evropsko sodišče za človekove pravice (v nadaljevanju: ESČP) sklepno ugotovilo, da iz ureditve, po kateri se lahko prstni odtisi, biološki vzorci in DNK profili oseb, ki so bile osumljene, ne pa tudi obsojene, hranijo neomejeno in nediskriminatorno, ne izhaja pravično ravnotežje med javnim in zasebnim interesom. Takšna ureditev po mnenju ESČP nesorazmerno posega v posameznikovo pravico do zasebnega življenja in kot takšna v demokratični družbi ne more biti nujna. IP se je skliceval tudi na dva dokumenta, ki ju je Evropska komisija pripravila leta 2011 v okviru celovite reforme varstva osebnih podatkov v Evropski uniji, in sicer predlog splošne Uredbe o varstvu osebnih podatkov in predlog Direktive o varstvu osebnih podatkov za policijsko področje, ki nakazujeta, kakšna bo prihodnja ureditev varstva osebnih podatkov in kaj velja upoštevati pri pripravi zakonodaje. Slednja nalaga jasno razlikovanje med različnimi kategorijami posameznikov (obsojeni posamezniki; tisti, za katere obstaja resna podlaga, da so ali da bodo storili kaznivo dejanje; žrtve kaznivih dejanj; priče in ostale osebe).

ZNPPol za razliko od ZPol določa, da se po preteku dveh rokov (hramba in nato blokiranje) podatki iz evidence preiskav DNK brišejo. Odsotnost zapovedi brisanja profilov DNK v ZPol je namreč eden glavnih očitkov Vrhovega sodišča pri zahtevi za oceno ustavnosti tega zakona. Vendar pa pregled rokov, ki urejajo celotno hrambo podatkov, če se upoštevajo najdaljši možni roki, pokaže, da lahko presežejo življenjsko dobo posameznika. Po določbah ZNPPol bi se osebni podatki teoretično lahko hranili tudi 100 let, kar pa ne predstavlja bistvene razlike z ZPol, ki določa neomejen rok hrambe. IP se strinja z Vrhovnim sodiščem, da je pod določenimi pogoji (npr. za osebe, obsojene za težka kazniva dejanja) hramba DNK-profilov dopustna tudi po dosegu namena njihovega zbiranja. Nikakor pa ni jasno, zakaj naj bi se hranil DNK-profil posameznika, zoper katerega je državno tožilstvo (policijsko) ovadbo zavrglo ali je preiskavo ustavil senat na predobravnavnem naroku ali je sodišče obtožbo zavrnilo ali obtoženca obtožbe oprostilo. V demokratični družbi je namreč z vidika domneve nedolžnosti nesprejemljivo, da se posameznike, za katere

kazenska odgovornost ni bila ugotovljena, obravnava na enak način kot obsojene osebe.

Evidence DNK poleg skupnih osebnih podatkov naštetih v 124. členu ZNPPol vsebujejo tudi podatke o kraju, času in razlogih odvzema vzorcev DNK, osebno ime osebe, ki je vzorec odvzela, in profil odvzetega vzorca DNK.

128. člen ZNPPol v drugi alineji prvega odstavka določa, da se podatki iz evidence preiskav DNK, evidence daktiloskopiranih oseb in evidence fotografiranih oseb hranijo do ustavitve policijske preiskave ali do najdbe pogrešane osebe ali identifikacije neznanega trupla ali do izdaje sklepa o zavrženju kazenske ovadbe ali do pravnomočne ustavitve kazenskega postopka ali do pravnomočne zavrnilne ali oprostilne sodbe, če tega ni, pa do zastaranja kazenskega pregona. Po preteku rokov hrambe se ti podatki blokirajo in naprej obravnavajo skladno s predpisi, ki urejajo poslovanje organov z dokumentarnim gradivom. Po blokiranju se podatki iz omenjenih treh evidenc hranijo deset let za kazniva dejanja, za katera je zagrožena zaporna kazen do enega leta, 30 let za kazniva dejanja, za katera je zagrožena zaporna kazen do osem let, in 50 let za kazniva dejanja, za katera je zagrožena višja zaporna kazen. Ne glede na to določbo zakona se podatki iz omenjenih evidenc hranijo največ osem let od izdaje sklepa o zavržbi kazenske ovadbe za kazniva dejanja hude telesne poškodbe po prvem odstavku 123. člena, posebno hude telesne poškodbe po četrtem odstavku 124. člena, velike tatvine po 1. točki prvega odstavka 205. člena, zatajitve po četrtem odstavku 208. člena in poškodovanja tuje stvari po drugem odstavku 220. člena, omogočanja uživanja prepovedanih drog ali nedovoljenih snovi v športu po prvem odstavku 187. člena, nasilja v družini po prvem in drugem odstavku 191. člena, zanemarjanja mladoletne osebe in surovega ravnanja po drugem odstavku 192. člena, izsiljevanja po prvem in drugem odstavku 213. člena, poslovne goljufije po prvem odstavku 228. člena, in zlorabe negotovinskega plačilnega sredstva po drugem odstavku 246. člena KZ-1, kadar državni tožilec ravna po določbah petega odstavka 161.a in četrtega odstavka 162. člena ZKP. Ti podatki pa se ne glede na zapisano brišejo v roku 45 dni od pravnomočne ustavitve kazenskega postopka, pravnomočne zavrnilne ali oprostilne sodbe.

Kljub spremembi zakonodaje, pa se je v zadnjih nekaj letih pojavilo kar nekaj nepravilnosti v zvezi s hrambo DNK in evidencami.

Po objavi člankov o nekaznovanem posilstvu so po navedbah medijev v pripadajoči evidenci Policije našli kar 6001 profil DNK brez dokumentacije. Decembra lani je po končanem nadzoru nad hranjenjem profilov DNK posameznikov v bazi nacionalnega forenzičnega laboratorija (v nadaljevanju: NFL) Policija kar v 6001 primeru ugotovila pomanjkanje ustrezne dokumentacije. Mediji so maja 2018 poročali o primeru posilstva, v katerem je Policija s pomočjo DNK sledi na žrtvi najprej uspela odkriti storilca, nato pa je zaradi napak pri hranjenju storilčevega profila DNK v pripadajoči evidenci Policije postopek na sodišču padel. Storilec, ki naj bi posilstvo storil leta

2014, je bil tako marca 2018 oproščen vseh obtožb. Policija je namreč storilca našla tako, da je DNK žrtve primerjala s profili DNK, ki jih hrani v svojih bazah podatkov. Vendar pa morajo ti profili DNK v pripadajočih evidencah Policije vsebovati tudi dokumentacijo, zakaj se v bazi sploh nahajajo. Policija namreč DNK ne more vzeti vsakomur, temveč le določenim osumljencem kaznivih dejanj. Zakonodaja nato tudi določa, koliko časa se lahko takšni profili hranijo v evidencah Policije. Te omejitve so pomembne za zagotavljanje človekovih pravic posameznikov. Policija mora tako za vsak profil DNK v svojih bazah hraniti dokumentacijo, ki dokazuje, da je bil profil DNK vzet zakonito in da je tudi hranjen v skladu z zakoni. To dokumentacijo pa je v primeru domnevnega storilca omenjenega posilstva Policija zgubila. DNK je osumljencu posilstva Policija vzela že leta 2001. Vendar pa zaradi pomanjkanja dokumentacije Policija sodišču ni mogla povedati niti tega, v zvezi s katerim kaznivim dejanjem je osumljencu leta 2001 vzela DNK in nato shranila njegov profil v svojo bazo. Ker osumljenca sodišče na podlagi nezakonito pridobljenih oziroma hranjenih dokazov ne more obsoditi, je bil osumljenec kljub sicer drugače trdnim dokazom proti njemu oproščen.

Policija naj bi po poročanju medijev odredila nadzor nad shranjevanjem profilov DNK v bazah NFL. V nadzoru so ugotovili, da področna evidenca Policije vsebuje kar 6001 profil DNK, za katere Policija ne razpolaga z ustrezno dokumentacijo o odvzemu in hrambi profila v evidencah Policije. Policija je domnevno zato vseh 6001 profilov že zbrisala iz svoje baze. Po pisanju medijev naj bi Policija zaradi ugotovljenih nepravilnosti uvedla tudi mesečni nadzor nad evidenco DNK preiskav. Pripravili naj bi tudi organizacijske spremembe v NFL, s katerimi bodo zaposlili osebo, ki bo zadolžena izključno za nadzor nad zakonitostjo hrambe profilov DNK v evidenci.

Primer posilstva ni edini, ki je na sodišču padel zaradi napak pri shranjevanju profilov DNK v evidencah Policije. Zaradi teh napak je bil na Vrhovnem sodišču oproščen tudi domnevni storilec napada z ročno bombo na kranjsko policijsko postajo leta 2009. Podobno usodo je doživel tudi postopek proti napadalcem na Mitjo Blažiča, aktivista za pravice istospolno usmerjenih. Trojica zamaskiranih osumljencev naj bi leta 2009 Blažiča pred Cafe Open v Ljubljani napadla z baklami in kamni. Napadalci so zaporno kazen že odslužili, saj jim je kazen zaradi napačne hrambe profilov DNK razveljavilo šele vrhovno sodišče.

Skrb vzbujajoče je, da niti državno tožilstvo niti Policija ne vesta, koliko kazenskih postopkov je zaradi nepravilne hrambe profilov DNK v evidencah Policije do zdaj že padlo na sodiščih.

Na Ustavno sodišče je bila vložena tudi zahteva za oceno ustavnosti novele Zakona o nalogah in pooblastilih policije (v nadaljevanju: novela ZNPPol-A). IP je ugotovil, da novela ZNPPol-A, kot jo je Državni zbor sprejel dne 17. 2. 2017, kljub mnogim opozorilom v številnih vidikih ni skladna z Ustavo in ZVOP-1, na kar je poleg IP opozarjal tudi Varuh človekovih pravic (v nadaljevanju: Varuh).

Kot izhaja iz Letnega poročila IP za leto 2017 so ključne vsebine, ki so po mnenju IP z vidika 35. in 38. člena Ustave sporne predvsem zato, ker predstavljajo uzakonitev nesorazmernega poseganja v zasebnost vseh posameznikov s strani organov pregona:

- splošna dopustnost zbiranja biometrijskih podatkov – 39. člen novele ZNPPol-A (dopolnitev 112. člena ZNPPol),
- zbiranje podatkov o vseh letalskih potnikih – 40. člen novele ZNPPol-A (nov 112.a člen ZNPPol),
- optična prepoznavna registrskih tablic – 41., 46. in 49. člen novele ZNPPol-A (dopolnitve 113., 125. in 128. člena ZNPPol),
- uporaba brezpilotnih letalnikov – 42. člen novele ZNPPol-A (nov 114.a člen ZNPPol).

IP je še zlasti zaskrbljen, ker:

- se nova pooblastila Policije uvajajo brez učinkovitih zakonskih varovalk za njihovo uporabo;
- navedena nova pooblastila nediskriminatorno in nesorazmerno posegajo v ustavne pravice vseh posameznikov;
- nobena demokratična družba ne bi smela uzakoniti uporabe policijskih pooblastil, ki omogočajo množični nadzor, na način, da je njihova sorazmerna in zakonita uporaba prepuščena prosti presoji posameznega policista; vedno je treba z zakonom določiti jasne pogoje, ki ne omogočajo širokih interpretacij dopustnosti uporabe takšnih pooblastil;
- posegi v zasebnost, ki jih izpostavljen pooblastila omogočajo, zahtevajo ustrezne učinkovite zakonske varovalke za preprečevanje morebitnih zlorab, saj za to zgolj splošen nadzor Policije ne zadošča.

Ker IP ni izpolnil pogojev za podajo zahteve za začetek postopka za oceno ustavnosti po 23.a členu Zakona o ustavnem sodišču (vprašanje ustavnosti ali zakonitosti se ni pojavilo v zvezi s postopkom, ki ga vodi) in ker lahko Varuh v skladu z istim členom poda zahtevo v trenutku, ko meni, da predpis ali splošni akt, izdan za izvrševanje javnih pooblastil, nedopustno posega v človekove pravice ali temeljne svoboščine, je IP Varuhu predlagal, naj vloži zahtevo za oceno ustavnosti novele ZNPPol-A. S takojšnjo zahtevo za oceno ustavnosti in predlogom za začasno zadržanje izvrševanja novele ZNPPol-A s strani Varuha bi namreč lahko hitreje in predvsem takoj preprečili morebitne težko popravljive škodljive posledice za posameznike. Varuh je vložil zahtevo za oceno ustavnosti novele ZNPPol-A, pri čemer je podrobno proučil ureditev, ki se je uveljavila z navedenim zakonom, in pri tem predvsem upošteval stališča Evropskega sodišča za človekove pravice, da je povečana pozornost pri varovanju zasebnega življenja nujna pri spoprijemanju z novimi komunikacijskimi tehnologijami, ki omogočajo hranjenje in reproduciranje osebnih podatkov, ter da mora razvoj metod nadzora z najnovejšimi tehnologijami spremljati simultani razvoj pravnih varovalk. Varuha je pri pripravi zahteve za oceno

ustavnosti vodila tudi dosedanja praksa Ustavnega sodišča, v kateri se izpostavlja, da mora zakonodajalec, ko gre za obdelavo osebnih podatkov za namene policijskega dela, še posebej skrbno pretehtati težo ukrepa, s katerim brez privolitve posameznika posega v občutljivo območje njegove zasebnosti. Med bistvenimi spornimi dopolnitvami, ki jih v svoji zahtevi izpodbija Varuh, in na katere je ves čas opozarjal tudi IP, je uzakonitev pooblastila, ki Policiji dopušča avtomatično preverjanje registrskih tablic s sistemom optične prepoznave. To pomeni, da lahko Policija na ta način ne glede na to za kakršen koli sum nepravilnosti gre, preverja vse, ki se na določen dan peljejo po določeni cesti mimo na policijskem vozilu nameščenih kamer. Gre za povsem drugačen ukrep, kot je rutinska kontrola določenega manjšega vzorca voznikov (brez suma), saj bo tako ob zadostnem številu kamer brez kakršnega koli razloga dejansko preverjeno izredno veliko število vozil. Enako velja za prekomerno preverjanje podatkov vseh prihajajočih letalskih potnikov, ki z letalom prihajajo v Republiko Slovenijo (PNR), skrb vzbujajoča pa je tudi uzakonitev široke uporabe brezpilotnih letalnikov brez ustrezne ocene učinkov na varstvo osebnih podatkov.

IP je v svojih opozorilih izpostavil še sporno znižanje pogojev za razpis ukrepa prikrite in namenske kontrole za posameznika v Schengenskem informacijskem sistemu, kar bi lahko povzročilo, da bodo na seznam vpisane tudi nedolžne osebe. Te bodo posledično ob vsakem potovanju znotraj Evropske unije deležne poostrelega policijskega nadzora brez kakršnega koli pojasnila, zakaj je to potrebno. Prav tako ni sprejemljiva ureditev, ki daje splošno podlago za zbiranje biometrijskih podatkov (fotografiranje, odvzem prstnih odtisov, brisov idr.) vsakogar.

IP upa, da bo Ustavno sodišče pri obravnavi zahteve Varuha sledilo v Evropi in Republikli Sloveniji uveljavljenim visokim standardom glede zahtevanih varovalk ustavno varovane pravice do zasebnosti, ko gre za poseganje države in posebej organov pregona v to pravico.

Iz letnega poročila IP za leto 2017 je razvidno, da je v tem letu prišlo do kar nekaj prekrškov v zvezi z nezakonito obdelavo osebnih podatkov v evidencah Policije. IP je s strani Policije prejel več predlogov za uvedbo postopka o prekršku, ker je v postopku internega nadzora ugotovila, da so določeni zaposleni, ki imajo dostop do zbirk osebnih podatkov zaradi opravljanja del in nalog, osebne podatke obdelovali v nasprotju z nameni, za katere so bili zbrani. Policija je predložila tudi ustrezne dokaze, tj. izpise vpogledov v evidence in izjave zaposlenih glede namena obdelave osebnih podatkov. IP je vsem kršiteljem izrekel globe za prekrške po tretjem odstavku 91. člena ZVOP-1 v povezavi s 5. točko prvega odstavka 91. člena ZVOP-1, ker so s svojim ravnanjem kršili 16. člen ZVOP-1, ki določa, da se osebni podatki lahko zbirajo le za določene in zakonite namene ter se ne smejo nadalje obdelovati tako, da bi bila njihova obdelava v neskladju s temi nameni, če zakon ne določa drugače. Kršitelji so prekrške storili na način, da so z uporabo osebnih gesel v glavnem računalniku Policije vpogledali v poročilo o opravljenem delu določene policijske postaje in v tem dokumentu v konkreten dogodek, ki je vseboval osebne

podatke, pri čemer pa za takšen vpogled v osebne podatke niso imeli podlage v zakonu, saj so osebne podatke, ki so bili zakonito zbrani za namene izvajanja nalog Policije in drugih zakonsko določenih nalog, nadalje obdelovali za osebne namene. Kršitelji posameznikov, v katerih osebne podatke so vpogledali, namreč niso obravnavali v nobenem uradnem postopku, ki bi ga v okviru opravljanja oziroma izvajanja svojih del in nalog vodili ali v njem kakor koli sodelovali. IP v omenjenem poročilu poudarja, da za prekrške, kakršni so opisani zgoraj, kršiteljem vedno izreče globo, saj gre za zlorabo osebnih podatkov iz uradnih evidenc za zasebne namene (največkrat gre za radovednost) in za uporabo podatkov, do katerih so kršitelji pridobili dostop izključno zaradi opravljanja svojega dela. Posamezniki, ki imajo dostop do zbirk osebnih podatkov, se namreč morajo zavedati, da lahko te podatke uporabljajo izključno za opravljanje svojega dela (kar morajo tudi izkazati) in da so v skladu s četrtem odstavkom 24. člena ZVOP-1 dolžni varovati tajnost osebnih podatkov, s katerimi se seznanijo pri opravljanju svojih del in nalog. Dolžnost varovanja tajnosti osebnih podatkov jih obvezuje tudi po prenehanju funkcije ali zaposlitve.

Domnevnih zlorab osebnih podatkov iz uradnih evidenc za zasebne namene in za uporabo podatkov, do katerih so kršitelji pridobili dostop izključno zaradi opravljanja svojega dela je kot izhaja iz medijev in poročil IP kar nekaj in bodo obrazložene v nadaljevanju.

Iz medijev je znan primer, ko je pogojno kazen sodišče izreklo nekdanji kriminalistki ljubljanske policijske uprave Maji Tanašić, ker je nezakonito vpogledovala v evidence Policije več kot 30 kriminalistov in policistov ter tedanjega partnerja.

Tanašičeva je bila obsojena, ker je kot uradna oseba storila 31 kaznivih dejanj zlorabe osebnih podatkov, saj je neupravičeno vpogledovala v evidence Policije, imenovane e-RISK, in fonetični indeks oseb (FIO). Med pregledanimi so bili kriminalisti in policisti ljubljanske policijske uprave, zaposleni na različnih delovnih mestih, in njen tedanji partner. Ker je z vpogledi v evidence policistov, kjer so razvidni rojstni podatki, naslov, število otrok in drugo, ogrožala njihova življenja, saj je obstajala domneva, da je informacije o osebnih podatkih policistov posredovala kriminalnemu podzemlju, so nekateri kriminalisti zoper njo na sodišču zahtevali odškodnino.

Državno tožilstvo je za obtoženo predlagalo pogojno kazen dveh let zapora s štiriletno preizkusno dobo. Tožilka je v sklepni besedi poudarila, da je obtoženi dokazana zloraba osebnih podatkov, kar 218 njenih vpogledov v osebne podatke je bilo spornih, od tega je šlo v 34 primerih za policiste. O vpogledih ni pisala uradnih zaznamkov. Preverjala pa je osebne podatke policistov, ki so sodelovali tudi pri izvajanju prikritih preiskovalnih ukrepov, zato so bili njihovi osebni podatki še toliko bolj občutljivi. Tožilka obtoženi ni verjela, da je kot kriminalistična tehničarka pregledovala podatke drugih policistov zaradi suma, da so vpleteni v kazniva dejanja.

IP je upoštevanje rokov hrambe v evidencah Policije preverjal v postopku inšpekcijskega nadzora št. 0612-155/2016, ki ga je v letu 2016 skladno s sprejetim letnim planom t. i. preventivnih nadzorov uvedel po uradni dolžnosti. IP je v okviru navedenega inšpekcijskega nadzora ugotovil, da Policija v zvezi s podatki, ki se obdelujejo v Evidenci preiskav DNK in v Evidenci daktiloskopiranih oseb, ne zagotavlja spoštovanja vseh rokov hrambe podatkov, kot so le ti zakonsko jasno predpisani v 2. alineji prvega odstavka 128. člena ZNPPol. Policija namreč ni poskrbela, da bi s strani tožilstva in sodišč ažurno pridobivala vse potrebne informacije, ki so podlaga za izbris določenih podatkov iz predmetnih dveh evidenc in s tem za hrambo podatkov le do zakonsko določenih rokov, torej do zavrženja kazenske ovadbe, pravnomočne ustavitve kazenskega postopka oz. do pravnomočne zavrnilne ali oprostilne sodbe.

IP je Policijo s takšnimi svojimi ugotovitvami dne 16. 3. 2018 pisno seznanil in jo pozval, da se opredeli do teh ugotovitev. Policija je v svojem pisnem odgovoru z dne 16. 4. 2018 na omenjeno seznanitev navedla, da je pričela z aktivnostmi za zagotovitev ustrezne hrambe podatkov v Evidenci DNK profilov in v Evidenci daktiloskopiranih oseb. V aprilu 2017 so tako vzpostavili neposredno e-povezavo s tožilstvom, ki v celoti omogoča blokiranje podatkov v primeru zavržene kazenske ovadbe, za Evidenco daktiloskopiranih oseb pa je v končni fazi priprava algoritma, ki bo omogočala blokiranje oz. izbris podatkov iz sistema AFIS. V zvezi s tem je Policija IP dne 4. 6. 2018 IP še obvestila, da so v maju 2018 izvedli masovno brisanje kartonov iz baze sistema AFIS – izbrisali so 92.795 kartonov.

IP vodi zoper Policijo tudi postopek inšpekcijskega nadzora, v okviru katerega je ugotovil, da Policija iz vseh svojih nosilcev ni izbrisala osebnih podatkov, ki jih je na podlagi izdanih odredb Okrožnega sodišča v Mariboru pridobila z izvajanjem ukrepov iz 150. člena ZKP, zato je Policiji z odločbo št. 0612- 124/2015/14 z dne 13. 11. 2017 naložil izbris teh podatkov. Policija se s takšnim ukrepom IP glede izbisa tako pridobljenih podatkov ne strinja in je zoper odločbo IP vložila tožbo, Upravno sodišče v predmetni zadevi še ni odločilo.

Nespoštovanje roka hrambe je IP ugotovil tudi pri evidenci kaznivih dejanj, in sicer je poleg prepozna arhiviranja dveh zapisov, ki se nanašata na državnega svetnika, takšno nespoštovanje rokov ugotovil tudi v pritožbenem postopku uveljavljanje pravice posameznika do dostopa do lastnih osebnih podatkov po členu 15 Splošne uredbe o varstvu podatkov, pri čemer pa je Policija v obeh primerih ugotovljene nepravilnosti tekom postopkov sama takoj odpravila in osebne podatke blokirala, kot ji to nalaga 129. člen ZNPPol.

IP je zaradi zgoraj navedenih ugotovitev v zvezi s problematiko spoštovanja rokov hrambe v evidencah Policije v oktobru 2018 po uradi dolžnosti začel nov postopek inšpekcijskega nadzora, v okviru katerega bo podrobneje preveril zagotavljanje varnosti osebnih podatkov, zakonitost obdelave in upoštevanje predpisanih rokov hrambe v treh evidencah Policije, in sicer v Evidenci kaznivih dejanj (1. točka

drugega odstavka 123. člena ZNPPol), Evidenci operativnih zaznamkov (27. točka drugega odstavka 123. člena ZNPPol) in Evidenci gradiv spolnega izkoriščanja mladoletnih oseb (29. točka drugega odstavka 123. člena ZNPPol). Navedeni postopek v času pisanja zahteve še ni bil zaključen.

Na nezakonito delovanje Policije pri obdelovanju in hrambi podatkov je opozoril tudi državni svetnik Franc Kangler, na podlagi njegove prijave je IP zoper Policijo uvedel postopek inšpekcijskega nadzora.

IP je v omenjenem inšpekcijskem postopku proučil podatke iz posredovanega Izpisa iz fonetičnega indeksa oseb in ugotovil, da se je med podatki Franca Kanglerja, ki so se nahajali v Fonetičnem indeksu oseb, na dveh mestih nahajala tudi označba »zavrženi ovadeni osumljenec«, kar je kazalo na to, da je šlo v tem delu za podatke o kaznivih dejanjih, katerih osumljenec je bil posameznik, vendar je bila kazenska ovadba zoper njega za ta kazniva dejanja zavržena. Glede na to, da je v 1. točki prvega odstavka 128. členu ZNPPol, ki ureja roke hrambe podatkov določeno, da se podatki iz evidenc, ki jih določa drugi odstavek 123. člena ZNPPol hranijo v evidencah iz 1., 6., 7., 19. in 24. točke tega člena, do ustavitve policijske preiskave ali izdaje sklepa o zavrženju kazenske ovadbe ali do pravnomočne zavrnilne ali oprostilne sodbe, če tega ni, pa do zastaranja kazenskega pregona, je IP Policijo pozval, k dodatnim pojasnilom v zvezi s tem.

V svojem odgovoru na drugi poziv IP je Policija navedla, da je pristojni državni tožilec v obeh primerih s sklepom že zavrzel poročilo oz. kazensko ovadbo Policije za kazniva dejanja, kar je potem slednja tudi evidentirala v svojih evidencah. Policija je pojasnila, da z oznako »zavrženi ovadeni osumljenec« v evidencah označuje osebe, zoper katere je Policija pristojnemu državnemu tožilcu podala kazensko ovadbo na podlagi devetega odstavka 148. člena Zakona o kazenskem postopku in jo tožilec, skladno s 161. in 161.a členom Zakona o kazenskem postopku zavrže, pa tudi osebe, ko je zoper njo ustavljena preiskava in ko je skladno s sodbo obtožba zavrjnena ali je bil obdolženec oproščen obtožbe. Takrat naj bi podatke tudi blokirali. Iz posredovanega Izpisa naj bi bilo razvidno, da so blokirani podatki o osebi, kjer je bila vidna oznaka »zavrženi ovadeni osumljenec«.

IP je vpogledal v posredovani Izpis, vendar na podlagi tega vpogleda ni mogel potrditi navedb Policije, da je iz tega dokumenta razvidno, da so podatki Franca Kanglerja, pri katerih se je nahajala oznaka »zavrženi ovadeni osumljenec«, res blokirani. Policija je v svojem dodatnem pojasnilu navedla, da je iz Izpisa status razviden iz oznake »zavrženi ovadeni osumljenec« in da je bila na podlagi sklepa pristojnega tožilca, podatkom dodana oznaka o zavržbi. V zvezi s tem je Policija navedla, da zaradi administrativne napake postopek ni bil pravilno zaključen in da je bila posledično zadeva vidna tudi na izpisu, ki ga je posredovala Francu Kanglerju. Policija je navedla, da je napaki odpravila in da so zdaj podatki v evidencah pravilno blokirani. Podatke naj bi Policija hranila skladno z 129. členom ZNPPol.

V zvezi z osebnimi podatki Franca Kanglerja, ki so se v času mejne kontrole nahajali v evidencah Policije iz 123. člena ZNPPol je IP po preučitvi Izpisa iz fonetičnega indeksa oseb, ki mu ga je posredovala Policija ugotovil, da je ta v svojih »aktivnih« evidencah v dveh primerih hranila tudi osebne podatke navedenega posameznika, ki bi že morali biti blokirani, saj so v zvezi z njimi že nastopile okoliščine iz prvega odstavka 128. člena ZNPPol. IP je glede na navedeno ugotovil, da je Policija v obravnavanem primeru hrambe osebnih podatkov posameznika v zvezi s kaznivima dejanjema ravnala v nasprotju z določbami 21. člena ZVOP-1, saj je podatke hranila tudi še po tem, ko so nastopili zakonsko določeni pogoji za prenehanje njihove hrambe in posledično zakonsko določeno blokado teh podatkov.

Zato je nujno in potrebno, da se odredi parlamentarna preiskovalna komisija o ugotavljanju zlorab v pravosodju in drugih organih, predvsem na policiji in državnem tožilstvu.

VII. Skrajšano ime parlamentarne preiskave:

Predmetna parlamentarna preiskava ima skrajšano ime: Parlamentarna preiskava o ugotavljanju zlorab v zadevi Franc Kangler in drugi.

* * *

Za poročevalca je bil določen državni svetnik Marjan Maučec.

* * *

Predlog zahteve za odreditev parlamentarne preiskave je pripravljen na podlagi Pobude Komisije za državno ureditev in Poročila Mandatno-imunitetne komisije.